

สรุปผลการดำเนินโครงการส่งเสริมทักษะทางการเงินคนวัยทำงาน

Fin. ดี Happy Life ประจำปี 2566

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินโครงการ Fin. ดี Happy Life มาตั้งแต่ปี 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการปรับพฤติกรรมและสร้างทักษะทางการเงินให้แก่กลุ่มคนวัยทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการหารายได้ สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ง่าย แต่ก็มีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาทางการเงินหากขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการทางการเงินที่ดี โดยดำเนินโครงการในรูปแบบ Train the Trainer ซึ่งฝ่ายคุ้มครองและตรวจสอบบริการทางการเงิน (ผคต.) และ สำนักงานภาค (สนภ.) ได้จัดการฝึกอบรมความรู้ทางการเงินให้แก่ตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ ในหัวข้อการวางแผนการเงิน การออมและการลงทุน การบริหารจัดการหนี้ รวมถึงการออกแบบกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรมด้วยหลักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (Behavioral Economics) เพื่อสร้างตัวแทนเหล่านั้นให้เป็นวิทยากรทางการเงินประจำหน่วยงาน (Fin. Trainer) ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทางการเงิน จัดกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรม และติดตามผลของเพื่อนพนักงานในหน่วยงานของตนเองต่อไป โดย ธปท. สนับสนุนเนื้อหา เครื่องมือ และสื่อการให้ความรู้ทางการเงิน รวมถึงคู่มือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ Fin. Trainer และมีเจ้าหน้าที่จาก ผคต. และ สนภ. เป็นที่ปรึกษา (พี่เลี้ยง) ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ในปี 2566 ที่ผ่านมา หน่วยงานสามารถส่งต่อความรู้ จัดกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรม และติดตามผลการดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. ด้านจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 88 แห่ง สามารถสร้าง Fin. Trainers ได้ทั้งสิ้น 217 คน โดยสามารถส่งต่อความรู้ไปยังพนักงานมากกว่า 55,623 คน ประกอบด้วยพนักงานกลุ่มเข้มข้น² (End Users) ที่ได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินอย่างใกล้ชิดจำนวน 7,960 คน และมีพนักงานที่ได้รับความรู้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ของหน่วยงานจำนวน 47,663 คน

2. ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ

พฤติกรรมทางการเงินของผู้เข้าร่วมโครงการโดยรวมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีในทุกด้าน ทั้งการมีความรู้ทางการเงิน การมีเงินออมเพื่อฉุกเฉิน อัตราส่วนเงินออมต่อรายได้ต่อเดือน และอัตราส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ต่อเดือน (Debt Service Ratio: DSR) ซึ่งมีผลลัพธ์การดำเนินโครงการ³ ดังนี้

- 39.5% ของผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนการเงินเพิ่มขึ้น
- 43.2% ของผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการหนี้เพิ่มขึ้น
- 27.0% ของผู้เข้าร่วมโครงการมีเงินออมเพื่อฉุกเฉินเพิ่มขึ้น
- 43.6% ของผู้เข้าร่วมโครงการมีอัตราส่วนเงินออมต่อรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้น
- 30.7% ของผู้เข้าร่วมโครงการมีอัตราส่วนหนี้ต่อรายได้ต่อเดือนลดลง

¹ ทักษะทางการเงินประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางการเงิน

² พนักงานกลุ่มเข้มข้น (End Users) คือพนักงานที่ต้องได้รับความรู้ มีกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรม และได้รับการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

³ การประเมินผลจากเข้าร่วมโครงการที่ทำแบบสำรวจสุขภาพทางการเงินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการจำนวน 1,177 ชุด คิดเป็น 14.8% ของผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มปรับพฤติกรรมทั้งหมด (Fin. Trainer และ End User)

นอกจากนี้ ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการยังรู้สึกว่าคุณเองสามารถจัดการหนี้ได้ และมีความตั้งใจการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินไปในทางที่ดีขึ้น เช่น พยายามออมเงินมากขึ้นเมื่อมีโอกาส แบ่งเงินออกเป็นส่วน ๆ ก่อนนำไปใช้จ่าย แบ่งออมก่อนใช้ พยายามลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอยู่เสมอ และตรวจสอบภาระหนี้ที่มีอยู่เสมอ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนส่งผลดีต่อการเสริมสร้างวินัยทางการเงินที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

จากผลความสำเร็จในการดำเนินโครงการที่ผ่านมา ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ ได้แก่ แรงสนับสนุนจากผู้บริหารที่เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่พนักงานในหน่วยงาน เช่น กำหนดให้มีการอบรมความรู้ทางการเงินภาคบังคับสำหรับพนักงานเข้าใหม่ในช่วงปฐมฤกษ์ หรือมีการจัดกิจกรรมงานสัมมนาประจำปี ร่วมวางแผนและพิจารณาแผนสร้างการเรียนรู้ การสร้าง platform การเรียนรู้ในองค์กร (e-Learning) และอีกปัจจัยสำคัญ คือ Fin. Trainer ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของพนักงานในหน่วยงานเป็นอย่างดี จึงสามารถออกแบบแนวทางการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมกับหน่วยงาน พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การแข่งขันออมเงิน การเปิดพื้นที่ให้พนักงานขายสินค้าเพื่อสร้างรายได้ การให้คำปรึกษาทางการเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการสื่อสารความรู้ทางการเงินอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและสร้างความตระหนักรู้พนักงานในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดทั้งองค์ความรู้ ควบคู่ไปกับการได้ลงมือปฏิบัติ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินไปในทางที่ดีขึ้นได้

สำหรับการดำเนินโครงการในอนาคต ธปท. มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน โดยเน้นการเผยแพร่เครื่องมือและสื่อการให้ความรู้ทางการเงินผ่านเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น แบบสำรวจสุขภาพทางการเงิน และหลักสูตรความรู้ทางการเงิน (e-learning) ที่หน่วยงานที่สนใจสามารถนำไปใช้ และเผยแพร่ไปยังพนักงานผ่าน Platform ที่สามารถวัดผลความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาความรู้ทางการเงินได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อให้คนวัยทำงานได้เรียนรู้เรื่องการเงิน เกิดทัศนคติในการใช้จ่ายเงินและการบริหารจัดการเงินที่ดี ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้นและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงินที่ดีในสังคมไทยต่อไปอย่างยั่งยืน
